

EXAMENUL NAȚIONAL PENTRU DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR
14 iulie 2026
Probă scrisă
LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Model

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de patru ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citește cu atenție textul următor:

Ion Marinescu, zis și Jim, fu lăsat de trăsură în fața casei preistorice din str. Udricani, pe vremea când lăptarii colindă curțile cu bidoanele, iar împărtășitorii de jurnale înfig *Universul* în clanța ușii. În hurelul roților pe caldarâm, o femeie bătrână lăsa din mâini un cotor de mătură, cu care strângea frunzele îngălbenite căzute dintr-un dud rămușor. Era baba Chiva, servitoare bătrână a familiei, păzind de peste treizeci de ani acel Herculanum acoperit de lava anilor. Când Jim împinse poarta scârțâitoare, baba își desfăcu masca miceniană într-un râs mut, până la urechi, și alergă schiopătând în chip ridicol, din cauza pantofilor bărbătești pe care-i purta, să ia din mâinile tânărului valiza și *trenchcoatul*.

— Veniși! zise ea prostește din buze scuturate de convulsii senile.

— Venii! confirmă Jim, ascunzând sub asprimea vorbelor și a gesturilor emoțiile oficiale.

După acest scurt dialog, baba porni cu lucrurile spre fundul curții, urmată de Jim, care observă în treacăt schimbările. Ușile și cercevelele caselor erau vopsite proaspăt, dar, pentru că crusta cea veche nu fusese arsă, epiderma groasă a lemnului semăna cu coaja pomilor bătrâni. Un nuc mare de lângă gard fusese tăiat, ceea ce explica aerul de goliciune al locului. În dosul nukului, pe un loc viran plin mai înainte cu troscot și moloz de la o construcție dărâmată, văzu straturi regulate de zarzavat și cozile drepte și verzi ale cepelor. În sfârșit, pe dâmbul de pământ dinspre fereastra cu grătar a unei case vecine, pe care odată se târa sălbătică o viță-de-vie, zări o împletitură de șipci a unei bolți, pe care atârnavă lujeri mari încărcăți cu ciorchini de struguri.

Aceste reforme i se părură anacronice. Baba Chiva, ghicindu-i gândul, zise din mers:

— Astea dom' Popescu le-a făcut!

Urcară două trepte de lemn elastic sub cel din urmă baldachin de tablă, trecură printr-o sală austeră, cu lăzi și cufere mari de-a lungul pereților, apoi intrară într-o odaie semiobscură. Un aer stătut, mușegos, amestecat cu adieri de naftalină și *patschouli*, înțepă nările lui Jim. Baba smulse hârtiile albastre de la geam. Lumina albă a dimineții ilumină interiorul, descoperind suprafețele împulberate ale mobilelor. Un păianjen, speriat de vibrația neașteptată a aerului, își dădu drumul pe un fir în dosul unei perdele de dantelă. Baba dădu să iasă în grabă, spre a vesti pe cei ai casei de neașteptata sosire, dar Jim o opri. Voia să se liniștească [...]. De altfel, exclamațiile revederilor, interogatoriul lung al sosirii îl înspăimântau și dori să-și găsească mai întâi o formulă sufletească pentru toate acestea. Ceru dar apă proaspătă, cu recomandăția de a fi lăsat apoi să se odihnească până la prânz. După câteva minute, baba aduse pe o tavă o cană de sticlă cu apă, câțiva ciorchini de struguri, trei prune și un măr, pradă făcută la repezeală în grădină. Un pisoi alb se strecură prin întredeschizătura ușii, frecându-se cu spatele de piciorul babei.

— Ptruți! făcu aceasta cu falsă autoritate, luând totuși mâța în brațe. Apoi, fără să fie întrebată, dădu drumul unui material informativ ce-i tremura de mult pe buze, descoperindu-i știrbenia dinților... [...]

Bodogănind astfel, baba scotocea de zor prin buzunarele șorțului, din care scoase în cele din urmă câteva obiecte pe care le întinse lui Jim. Acesta le luă, obișnuit, și constată că erau un crâmpei de creion, un condei de piatră pentru plăci de ardezie și două penițe rotunde... De pe când era mic, baba Chiva aduna cu ochiul ei de uliu fel de fel de nimicuri, dăruindu-le, și continua să facă aceasta și acuma, fără considerație de vârstă. Jim se prefăcu deci foarte interesat de valoarea obiectelor și le puse pe masă, spre mulțumirea babei. [...]

Întinzându-se pe patul de nuc cu ciubucuri mari și suluri roșii peste macatul cu ciucuri, privi rotativ bătrâna încăpere. Același „gardirop” masiv de nuc în linii severe, a cărui coajă descheiată pe alocuri se umflase în bășici, scrinul de același lemn, pe care se aflau mereu cele două sfeșnice de argint aburit, ceasul cu muzică, o pisică de teracotă și un măgar de pâslă care clatină capul. Oglinda bună, de Veneția, cu apa ei verzuie lividă, era împănată în partea de jos a lamei, de culoarea argintului, cu

fotografii vechi, spălăcite, pe carton și reprezentând domni rezemați de fotolii de catifea, cu barba stufoasă, rotunjită scurt pe sub bărbie, cu ținuturi și cu redingote și cu pantaloni cenușii căzând plini de încrețituri pe trup, precum și doamne în malacoafe atenuate, cărora bluze bufante la mâneci le sugrumau talia și le acopereau tot gâtul, închizându-l în mari agrafe de os sculptat. Un album cu pagini groase, aurite, învelit în catifea roșie și cu balamale de argint conținea o altă colecție de fotografii. [...]

Jim coborî din pat spre a pipăi lucrurile mai de aproape. Luă în mâini ceasul de pe scriin, prin sticla căruia se vedea în fund sulul cu ace al muzicii, așezat în fața unui pieptene de oțel, întoarse cheia și răsuci o limbă pe cadran, până ce un fluture auriu începu să fâlfâie sfârâind pe loc. Apoi, clarificate de lemnul uscat al mobilei, sunete mărunte metalice începură să picure în ritmul unui vals de Strauss, provenit dintr-o orchestră liliputană ascunsă undeva, printr-o galerie de cari, și compusă din lire cu coarde de sârmă subțire, ciocănașe de sticlă și talgere ca fluturii de ie. Dulcele cântec metalic era cu atât mai melancolic cu cât părea învăluit într-o raclă mică de cristal, învelit în scamă și paralizat în rugini. Cu urechea lipită de lemnul scriinului, Jim ascultă vrăjit arhaica melodie, din ce în ce mai lentă, până ce ultimul clinchet muri într-un scârțâit de greier.

Apoi trase un sertar al scriinului, din curiozitatea ce-o avea întotdeauna de a scotoci colțurile casei. Văzu pachete de rufărie inactuală, păstrată acolo dintr-un spirit de conservare și de ordine, cutii cu dantelă neagră, pene de struț, nasturi mari de os îngălbenit, mănuși de dantelă fără degete, totul ars de prea multă ședere, cu tendința de a se preface în scrum. Desfăcu ușa grea a șifonierului și un iz de postav mucegăit îl năvăli în față. Hainele aflate acolo n-aveau nicio rațiune de a mai fi conservate decât doar pentru un muzeu familial. Mantelele de stofă deasă, croite în chip de clopot, corsajele de tafta, manșoanele de astrahan, toată hăinăria aceasta vetustă intrase de mult în putrefacție. Un colb sclipitor ploua mărunț în dunga luminii și niște scame mari, cenușii, zburară deodată. Erau moliile. Jim strivi una în mână, prefăcând-o în polen. De-abia atunci băgă de seamă friabilitatea stofelor, carbonizarea lor săvârșită lent, în întunecimea dulapurilor. Identitatea țesăturilor cu fluturii era așa de perfectă, încât el se aștepta ca tot conținutul șifonierului să zboare afară într-un roi de molii argintii, lăsând goală racla ciuruită de cari a hainelor. Totul părea acolo mâncat de molii, până și valsul din ceas, și Jim, simțindu-și nările uscate de fluturi pulverizați, deschise geamurile de perete.

G. Călinescu, *Cartea nunții* (1933)

Redactează un eseu de minimum 600 de cuvinte, în care să interpretezi fragmentul din opera literară, reprodus mai sus, având în vedere:

- situarea textului dat în contextul operei lui G. Călinescu; 4 puncte
- raportarea textului dat la contextul cultural în care a fost creat, prin analizarea a două principii estetice identificate; 4 puncte
- evidențierea unei teme și a semnificațiilor fragmentului, prin interpretarea a două secvențe; 6 puncte
- compararea textului dat cu un alt text din opera autorului, prezentând o asemănare și o deosebire, prin valorificarea unui element de structură, de compoziție sau de limbaj (de exemplu: perspectivă narativă, acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, modalități de caracterizare a personajelor, registre stilistice, limbajul personajelor etc.); 6 puncte
- formularea unui punct de vedere referitor la viziunea despre lume a autorului prin valorificarea unei referințe critice/de istorie literară. 4 puncte

Pentru conținutul eseului se acordă **24 de puncte**, iar pentru redactarea eseului, **6 puncte** (organizarea ideilor în scris și exprimarea corespunzătoare a ideilor, utilizarea limbii literare – 1 punct; analiză și argumentare – 2 puncte; utilizarea limbajului de specialitate – 1 punct; ortografie și punctuație – 2 puncte).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 600 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

A. Prezintă noțiunea gramaticală de complement prepozițional.

20 de puncte

În elaborarea răspunsului, vei avea în vedere:

- prezentarea complementului prepozițional, cu referire la două caracteristici sintactice, semantice sau comunicativ-pragmatice; 6 puncte
- exemplificarea, prin câte un enunț, a patru tipuri de termeni regenți ai complementului prepozițional, precizând regimul prepozițional; 8 puncte
- explicarea a trei diferențe dintre complementul prepozițional și complementul indirect și/sau complementul direct. 6 puncte

B. Rezolvă exercițiile următoare, scriind pe foaia de examen numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect. 10 puncte

1. Sinonimele cuvintelor „friabil”, „auster”, „imund” sunt, în ordine: a) fiabil, cumpătat, atrăgător; b) rezistent, impunător, imun; c) fărâmicios, sever, dezgustător; d) funcțional, cazon, impunător. 1 punct
2. Sunt corecte toate formele de genitiv-dativ ale substantivelor din seria: a) paradei, ceții, bunicii; b) parăzii, ceții, bunicii; c) paradei, ceței, bunicăi; d) parăzii, ceții, bunicăi. 1 punct
3. Sunt invariabile toate adjectivele din seria: a) locvace, portocaliu, temerar; b) amabil, atroce, tenace; c) ferice, vivace, gri; d) maxim, minim, motrice. 1 punct
4. Valorile verbului „a fi” din enunțul „Fie ce-o vrea el să fie în carieră, după ce termină școala, fie mai devreme, fie mai târziu, că oriunde ar fi în lume, tot vom fi împreună.” sunt, în ordine: a) copulativă, copulativă, predicativă, copulativă; b) copulativă, predicativă, predicativă, predicativă, predicativă; c) copulativă, copulativă, predicativă, predicativă, predicativă, copulativă; d) copulativă, predicativă, predicativă. 1 punct
5. Cuvintele subliniate în enunțurile „De, om face ce-om putea de-oi veni deseară să vorbim, căci perioada de vacanță este atât de scurtă, de nu-ți mai vine să te bucuri!” sunt, în ordine: a) conjuncție, prepoziție, interjecție, conjuncție; b) conjuncție, conjuncție, prepoziție, adverb; c) interjecție, prepoziție, prepoziție, conjuncție; d) interjecție, conjuncție, prepoziție, conjuncție. 1 punct
6. Cuvintele subliniate în enunțul: „larna se plimbau cu sania, bucurându-se că munții, în zilele acelea, îi întâmpinau cu zăpezile lor strălucitoare.” au, în ordine, valoare morfologică de: a) adverb de timp, adverb de timp; b) adverb de timp, substantiv comun; c) substantiv comun, adverb de timp; d) substantiv comun, substantiv comun. 1 punct
7. În enunțul „În fiecare zi, colegii mei au repetat pentru spectacolul care va începe în câteva minute, de îndată ce va răsună gongul, cu sonoritatea-i metalică.” există: a) trei adjective pronominale și două pronume; b) patru adjective pronominale și două pronume; c) trei adjective pronominale și un pronume; d) patru adjective pronominale și patru pronume. 1 punct
8. Funcțiile sintactice ale cuvintelor subliniate în enunțul „Își lăasă averea considerabilă cui era dispus a-l ajuta.” sunt, în ordine: a) complement indirect, complement direct; b) subiect, complement prepozițional; c) complement prepozițional, complement prepozițional; d) complement indirect, complement prepozițional. 1 punct
9. În fraza „A fost atât de greu să aflu când vă întoarceți, încât, văzând că nu veniți, am plecat.”, propozițiile sunt, în ordine: a) principală, completivă directă, completivă directă, circumstanțială de cauză, consecutivă, principală; b) principală, subiectivă, completivă directă, completivă directă, consecutivă; c) principală, completivă directă, circumstanțială de timp, circumstanțială de cauză, consecutivă; d) principală, subiectivă, completivă directă, circumstanțială de timp, concesivă. 1 punct
- Notă!** Propozițiile sunt date în ordinea în care se succedă predicatele lor în frază.
10. În enunțul „A venit la start echipa cea mai bine clasată, aceia a cărei membri sunt celebrii.” există: a) trei greșeli; b) patru greșeli; c) cinci greșeli; d) șase greșeli. 1 punct

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Alege una dintre următoarele secvențe din programele școlare în vigoare:

4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise

4.2. Exprimarea clară a intenției comunicative prin corelarea achizițiilor lexicale și semantice cu cele sintactice și morfologice din limba română standard

Domeniul de conținut	Conținuturi asociate
ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII	Gramatică – Verbul. Utilizări sintactice ale formelor verbale nepersonale: infinitivul, gerunziul, participiul, supinul. Alte verbe copulative (<i>a deveni, a ajunge, a ieși, a se face, a părea, a rămâne, a însemna</i>). Posibilități combinatorii ale verbului

Programa școlară, limba și literatura română – clasa a VII-a,
aprobată prin ordin al ministrului nr. 3393/2017

3. Situatrea în context a textelor studiate prin raportare la epocă sau la curente culturale/literare

Competențe specifice	Conținuturi asociate		
	Trunchi comun	CD tip A*	CD tip B**
3.1. Analiza relațiilor dintre o operă studiată și contextul cultural în care a apărut aceasta	Curente culturale/literare (modernism, tradiționalism, orientări avangardiste, postmodernism) – context istoric, social-politic, evenimential; trăsături ale curentelor culturale/literare reflectate în textele studiate Diversitate tematică, stilistică și de viziune în poezia interbelică Literatura aservită ideologiei comuniste; Tipuri de roman în perioada postbelică (<i>studii de caz</i>)	*(1) Dinamica unor specii: jurnalul, memoriile – apariții editoriale după 1990 (2) Tendințe în literatura română actuală (<i>studiu de caz</i> la alegere)	

Programa școlară, limba și literatura română – clasa a XII-a, ciclul superior al liceului,
aprobată prin ordin al ministrului nr. 5959/22.12.2006

B. Alege unul dintre cele două texte:

Textul 1 – G. Călinescu, *Cartea nunții*

Textul 2 – George Bacovia, *Beșug*

Culori și fum de toamnă, plâns de poet,
Apa e rece, frunzele plouă –
Vorbește încet, pășește încet,
Că totul cade cu o jale nouă.

Vinul, și mierea, și grâul tot
Le-au strâns, pe grabă, cine-a putut...
Tuse, și plânset visele scot,
Du-te, oriunde, frunză de lut...

Și-o păsărică în grădina brumată,
În liniștea rece, a iarnă-a făcut –
Am strănutat pe o stradă curată,
Frunzele toate încă n-au căzut.

A fost odată... va fi odată...
Nu spune zarea, dar spune omul –
Numai acum e niciodată...
Adânc, prezentul, închide tomul...

Mă duc, tot acolo, în marea clădire,
E ora, de la care rămân închis –
O emoție... o amorțire...
E toamnă... mi-au dat de scris...

George Bacovia, *Beșug* (vol. *Cu voi*, 1930)

1. Construiește, în minimum 400 de cuvinte, o secvență didactică prin care să formezi/să dezvolti competența specifică aleasă, valorificând unul dintre cele două texte date. **20 de puncte**

Vei avea în vedere:

- evidențierea relației dintre competență, conținutul asociat ales și două obiective ale parcursului didactic propus; 4 puncte
- justificarea alegerii tiparului de proiectare a secvenței și a demersului propriu-zis (etapele receptării/ale învățării); 4 puncte
- prezentarea modului în care se desfășoară secvența didactică, prin ilustrarea a două metode/tehnici/procedee adecvate obiectivelor propuse; 4 puncte
- descrierea unei forme adecvate de organizare a colectivului de elevi și a unei strategii de comunicare și/sau de evaluare. 4 puncte

Notă! Se acordă **4 puncte** pentru redactare (utilizarea limbii literare și a limbajului de specialitate – 1 punct; organizarea ideilor în scris – 1 punct; ortografie – 1 punct; respectarea normelor de punctuație – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

2. Alcătuieste doi itemi obiectivi, de tip diferit, pentru a evalua una dintre cele două competențe date, precizând câte un avantaj și câte un dezavantaj ale utilizării fiecărui item. **10 puncte**